

Lausunto Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän järjestämis- ja tuottamissuunnitelmasta 2020-2025

401/05.00/2020

Hyvinvointilautakunta § 51

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymässä on valmisteltu järjestämis- ja tuottamissuunnitelma 2020-2025, joka on tarkoitettu käsitellä kuntayhtymän yhtymävaltuustossa joulukuussa.

Järjestämis- ja tuottamissuunnitelmassa kuvataan kuntayhtymän yhteistyöverkoston ohjausmalleja sekä järjestämisen ja tuottamisen periaatteita, toiminnallisia rooleja ja vastuita Keusote-mallilla toteutettuna. Suunnitelmassa kuvataan myös järjestäjän ja tuottajan vastuut eri tehtäväalueilla sekä tavoitteet järjestäjäosaamisen vahvistamiselle. Järjestäjän tavoiteena on eri osa-alueilla tarkennetaan tämän asiakirjan hyväksymisen jälkeen laadittavassa palvelujärjestelmäsuunnitelmassa. Samalla tarkennetaan ohjausfoorumien kokonaisuus sekä niiden tehtävät järjestäjän ja tuottajan toiminnallisia rooleja vasten.

Kuntayhtymän jäsenkunnilla on mahdollisuus antaa lausuntonsa valmistellusta järjestämis- ja tuottamissuunnitelmasta 25.11.2020 mennessä.

Hallintojohtajan päätösesitys

Annetaan kokouksessa.

Liite 1. Lausuntopyyntö

Liite 2. Järjestämis- ja tuottamissuunnitelma 2020-2025,
Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä

Päätös:

Hyvinvointilautakunta päättää antaa Keusoten järjestämis- ja tuottamissuunnitelmasta seuraavan lausunnon:

Kuntayhtymän jäsenkunnilla on mahdollisuus antaa lausuntonsa valmistellusta järjestämis- ja tuottamissuunnitelmasta 25.11.2020 mennessä. Mäntsälän kunnan lausunnon antaa kunnanhallitus kokouksessaan 23.11. Hyvinvointilautakunnan lausunto järjestämis- ja tuottamissuunnitelmasta nostaa esiin mäntsäläläisten hyvinvointia koskevia huomioita kunnanhallituksen lausunnon pohjaksi.

Hyvinvointilautakunta jakaa näkemyksen siitä, että sosiaali- ja terveydenhuolto on toimintaympäristönä haastava, johtuen muun muassa erilaisten ilmiöiden monimuotoisuudesta ja palvelutarpeen epätasaisesta jakautumisesta kunnassa. Tämänhetkinen taloustilanne ja mahdollinen maakuntauudistus tekevät järjestämis- tuottamissuunnitelman laatimisesta

haasteellisen. Haastetta tuo esim. taloudellisten- ja toiminnallisten vaikutusten arviointi, niin talouden seurannasta kuntayhtymässä - kuin kuntatasolla. Hajanaiset asiakas- ja potilastietojärjestelmät eivät edistä tasalaatuisen ja vertailukelpoisen tiedon tuottamista.

Edellä mainitun lisäksi pandemiatilanne ja siitä johtuvat ennakoimattomat palvelutarpeet ja hoivavelka aiheuttaa epävarmuutta tuleville vuosille.

Mäntsälästä on hävinnyt tai häviämässä lähipalveluita, mm. perhekeskusuudistuksen myötä, jolloin syntyy tarve korvata ne jollain tavalla. Asia tulee tarkastella yhteistyössä Keusoten, kunnan ja kolmannen sektorin kanssa. Kustannus- ja järjestämisvastuu ei voi jäädä yksin kunnalle.

Lautakunta haluaa kiinnittää huomiota seuraaviin järjestämis- ja tuottamissuunnitelmassa esiintyviin kohtiin:

Suunnitelman aikaväli 2020-2025 on todella pitkä, koska vuosiin ajoittuu historian suurin sote-murros. Jos valtakunnan sote-uudistus toteutuu, tulee suunnitelmalle tehdä välitarkastelu poliittisen ohjauksen ja rahoituksen muuttuessa.

Sisäisen tarkastuksen omavalvonnan lisäksi tarvitaan ulkoista valvontaa, esim. ennalta ilmoittamattomia käyntejä palveluntuottajien luo.

Keusoten ohjausmalleissa tärkeänä nähdään verkosto-ohjauksen kehittämistä yhteistyössä alueen muiden toimijoiden, kuntien ja yhteisöjen kanssa alueen asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi.

Hyvinvoinnin edistämässä hyvinvointierojen ja segregaaation pienentäminen on keskeistä. Yhdenvertainen palvelu ei aina tarkoita täsmälleen samaa tai kustannuksiltaan yhtäläistä palvelua, vaan asukkaan tarpeista lähtevää palvelua. Eriarvoisuuden estämisessä tulee tunnistaa erilaiset asiakasryhmät ja heidän tarpeensa ja kohdistaa palvelut tarpeiden mukaan.

Lautakunta pitää tärkeänä, että toiminta pohjautuu näyttöön ja kerättyyn tietoon. Palvelutoimintoja suunniteltaessa ja kehitettäessä tulee tehdä vaikutusten ennakoarviointia. Määrällisten mittareiden rinnalla tulee olla vaikuttavuusmittarit.

Kuntayhtymän strategiassa tai järjestämissuunnitelmassa on linjattava palvelusuunnitelma. Erityisesti siinä on arvioitava, mitä palveluja tuotetaan omana tuotantona, missä käytetään ostopalveluja tai yhteistyömalleja.

Toiminnan kehittämiseen saatu hankeraha tulee kohdentaa käytännön työn parantamiseen ja sitä kautta kuntalaisten laadukkaaseen ja oikea-aikaiseen palvelun saamiseen. Jako tulee kohdentaa oikeudenmukaisesti kuntien kesken.

Kuntayhtymän nykyisestä rahoituksesta pääosa muodostuu jäsenkuntien maksuosuuksista. Kuntien voimakkaasti heikentynyt taloudellinen tilanne edellyttää sote-menojen kasvun hillitsemistä kuntien alentuneen

kantokyvyn tasolle. Sote-uudistus luo painetta alentaa sote-menoja edelleen merkittävästi matalammalle rahoitustasolle.

Suunnitelmassa esitetään, että keskeinen osa asiakasohjauksen kehittämistä on asiakaspalvelun täydentäminen sähköisen asioinnin palveluilla sekä verkkosivujen kehittäminen kattavaksi niin kuntayhtymän omien kuin muiden toimijoidenkin palvelujen osalta. Modernin puhelinjärjestelmän tuottamat mahdollisuudet asiakasohjauksen kehittämiselle on myös tunnistettu, taitoihin tai laitteisiin katsomatta. Hyvinvointilautakunta toteaa, että on nykyaikaista kehittää asiakasohjausta sähköisiin toimintamalleihin sekä huomioida puhelinjärjestelmän mahdollisuudet.

Kuntayhtymän viestintää tulee kehittää ennakoivaksi ja kattavaksi. Varsinkin palvelujen muutostilanteissa, henkilöiden ja yhteystietojen muuttuessa sekä avattaessa uusia digipalveluita, viestinnän merkitys on erittäin suuri. Tässä on oltava saumaton yhteistyö kaikkien osakaskuntien kesken.

Lautakunta huomauttaa, että on oleellista taata yhtäläiset mahdollisuudet ja yhdenvertainen asiakasohjaus kaikille asukkaille ikään tai käytettävissä oleviin varoihin, taitoihin tai laitteisiin katsomatta. Palvelu ei saa lisätä eriarvoisuutta tai jättää heikoimmassa asemassa olevia asukkaita palvelun ulkopuolelle. Huolena on, että sähköiseen asiointiin siirtyminen syrjäyttää käyttäjiä ikään katsomatta.

Asiakkaiden osallisuutta tulee vahvistaa palveluiden kehittämisessä edistämällä vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksia yhteistyössä yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Lautakunta esittää, että yhteistyötä osallisuuden lisäämisessä ja osallisuuden vaikuttavuusmittaamisessa tulee tehdä erityisesti kunnan asiantuntijoiden, kehittäjien ja muiden ammattilaisten kanssa, jotka työskentelevät palvelutuotannon yhdyspinnalla, etenkin kun kyseessä ovat kokeilujen ja uusien toimintamallien vakiinnuttaminen käytäntöön.

Kuntayhtymä on määritellyt hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen neljä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitetta, joissa painotetaan muun muassa kansansairauksien ennaltaehkäisyä sekä hyvinvoinnin ja terveyserojen kaventamista sähköinen omahoidon ja asioinnin sekä osallisuuden avulla. Lisäksi kehitetään viestintää ja HYTE- allianssia.

Mäntsälän hyvinvointilautakunta painottaa, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä panostettaisiin myös yhteistyöhön, joka tapahtuu kunnan ja Keusoten palveluiden yhdyspinnalla. Lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä tulee painottaa ennaltaehkäisyä sekä hyvinvoinnin ja terveyserojen kaventamista siten, että sähköinen omahoito ja asiointi ovat sisällytetty tavoitteisiin.

Lautakunta haluaa nostaa esille myös digitaalisten palveluiden kehittämisen yleisen turvallisuus ja – tietoturvasuunnitelman sekä siellä erityisesti henkilötietojen käsittelyn ja säilyttämisen vaateet.

